

Европа на няколко скорости

Увод

Голямата рецесия от 2007-2009 г. поразява най-силно икономиките на страните от ЕС. Литва, Латвия и Естония регистрират най-голям спад на БВП в световен мащаб. Периферните икономики в еврозоната попадат в дълбока криза на държавния дълг, която продължава и понастоящем в Гърция. Става очевидно, че причината за дълбоката криза са съществени недостатъци в архитектурата на модела на регионалната икономическа интеграция и по-специално на еврозоната. Това е причина да се търсят възможности за усъвършенстване на модела на управление и функциониране на регионалната интеграция като цяло и в частност - на еврозоната. В този контекст отново става актуална темата за „Европа на няколко скорости“.

1. Същност и еволюция на идеята в исторически контекст

Още през далечната 1974 г., в отговор на проблемите, съпътстващи влизането на Великобритания в процеса на европейската интеграция, германският канцлер Вили Бранд въвежда понятието „Европа на няколко скорости“, наричана още „Европа на две скорости“ ("Европа с променлива геометрия" или "ядро на Европа" в зависимост от формата, която ще използва на практика). То съдържа в себе си идеята, че различните части на Европейския съюз трябва да се интегрират на различни нива и с различни темпове в зависимост от политическата ситуация във всяка отделна страна. Същност в момента Европа на няколко скорости е реалност, тъй като само част от държавите от ЕС са членки на еврозоната и на Шенгенското пространство.

Идеята за многоскоростна Европа е обсъждана от години в европейските политически кръгове като начин за решаване на някои институционални въпроси. Концепцията е, че колкото повече членове има в Съюза, толкова по-трудно става постигането на консенсус по различни теми и толкова по-малко вероятно е всички да напредват с еднаква скорост в различни области.

Възраждането на предложението за „Европа на няколко скорости“ не изненадва никого. Идеята отново е на дневен ред, поради следните важни събития и инициативи:

- разширяването на Европейския съюз до 28 държави-членки, а през следващите години и с други кандидати (Турция, Черна гора, Македония, Сърбия и Исландия),